

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту педагогіки НАПН України
Дійсний член (академік) НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор

Олег ТОПУЗОВ

«13» лютого 2024 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації доцента кафедри іноземних мов факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидата педагогічних наук, доцента Стойки Олеси Ярославівни на тему: «Тенденції цифровізації підготовки вчителів в Республіці Польща, Угорщині та Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Призначені рішенням вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 13 від 18 грудня 2023 року) рецензенти, а саме: Головка Микола Васильович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, професор, заступник Директора Інституту педагогіки НАПН України з наукової роботи; Локшина Олена Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; Малихін Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України провели попередню експертизу дисертаційної праці Стойки Олеси Ярославівни «Тенденції цифровізації підготовки вчителів в Республіці Польща, Угорщині та Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Розглянувши докторську дисертацію, наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару для апробації докторської дисертації на базі відділу порівняльної педагогіки за участі відділів дидактики, історії педагогіки та філософії освіти, біологічної, хімічної та фізичної освіти Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 2 від 09 лютого 2024 року) ухвалили прийняти такий висновок:

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Домінантні напрями цифровізації українського суспільства визначено у законодавчих і

нормативних актах: Законах України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (2001), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2016); Указах Президента України «Про Стратегію людського розвитку» (2021); «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» (2018) та ін. Комплексне стратегічне бачення цифровізації освіти і розвитку дистанційної освіти врегульовано законами України «Про освіту» (2017 р., зі змінами 2023 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р., зі змінами 2023 р.).

В умовах європейської інтеграції Україна долучилася до програми «Цифрова Європа 2027», цілі якої полягають у підтримці та прискоренні цифрової трансформації європейської економіки, промисловості та суспільства, наданні її переваг громадянам, органам державного управління та бізнесу в ЄС, а також у підвищенні конкурентоспроможності Європи в глобальній цифровій економіці, сприяючи подоланню цифрового розриву в ЄС.

Отримання Україною статусу кандидата на членство в ЄС передбачає виконання Копенгагенських критеріїв (*acquis*), у галузі освіти – зі стратегічними пріоритетами Стратегічної рамкової програми європейського співробітництва у галузі освіти і навчання на період 2021 – 2030 років «На шляху до Європейського освітнього простору і за його межами». Стратегічним пріоритетом № 5 Програми визначено підтримку «зеленого» та цифрового переходу в освіті і навчанні та за допомогою освіти і навчання.

Тому, тема дисертації Стойки О.Я. є актуальною. Ознайомлення зі змістом роботи дає змогу констатувати, що в умовах вимушеного переорієнтування освітнього середовища у площину дистанційної та змішаної форм навчання спочатку через пандемію коронавірусу, а нині через воєнний стан в Україні, дисертація «Тенденції цифровізації підготовки вчителів в Республіці Польща, Угорщині та Україні» відповідає на нагальні потреби українського суспільства.

2. Наукова новизна та теоретична цінність дисертаційної роботи полягають у тому, що вперше: досліджено тенденції цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині та Україні; визначено критерії порівняння тенденцій цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині та Україні (соціально-політичний, нормативно-правовий, організаційно-методичний, специфічно-освітній, прогностичний); виокремлено тенденції цифровізації підготовки вчителів: у *Республіці Польща*, зокрема: на державному рівні – гармонізація освітньої політики Республіки Польща зі стратегічними орієнтирами ЄС, спрямованими на оптимальне використання в освіті потенціалу цифрових технологій; формування нормативно-правової бази цифровізації освіти; розширення співробітництва Польщі з країнами ЄС та Європи в галузі цифровізації освіти;

інтенсифікація автономності закладів вищої освіти щодо процесів цифровізації освіти; інтенсифікація комплексної підтримки розвитку цифрової компетентності населення, фахівців, зокрема вчителів; розширення кола суб'єктів, що опікуються розвитком цифрових компетентностей здобувачів освіти і вчителів; *на рівні закладів освіти* – формування цифрової компетентності у трьох вимірах (предметний, методичний, технологічний); запровадження персоналізації та групового навчання з використанням цифрових інструментів; використання цифрових ресурсів для розвитку нелінійного мислення; інтенсифікація використання цифрових технологій, гейміфікації в освітньому процесі, «мобільного навчання» з метою мотивації та активізації здобувачів освіти; популяризація неперервного розвитку цифрових компетентностей упродовж життя; *в Угорщині*, зокрема: *на державному рівні* – гармонізація освітньої політики Угорщини зі стратегічними орієнтирами ЄС, спрямованими на оптимальне використання в освіті потенціалу цифрових технологій; формування нормативно-правової бази цифровізації освіти; розширення співробітництва Угорщини з країнами ЄС та Європи в галузі цифровізації освіти; інтенсифікація автономності закладів вищої освіти щодо процесів цифровізації освіти; інтенсифікація комплексної підтримки розвитку цифрової компетентності населення, фахівців, зокрема вчителів; формування європейського виміру освіти як стандарту свідомості і ідентичності засобами цифрових технологій; подолання наслідків демографічної кризи засобами цифрової освіти; *на рівні закладів освіти* – розширення змісту і доступу до освіти відповідно до соціального замовлення; долучення до світового ринку онлайн-навчання; розроблення технологій управління цифровою освітою; динамічне оновлення системи підготовки вчителя в контексті потреб цифрового суспільства; використання цифрових технологій для задоволення індивідуальних потреб вчителів в освіті; *в Україні*, зокрема: *на державному рівні* – гармонізація освітньої політики України зі стратегічними орієнтирами ЄС, спрямованими на оптимальне використання в освіті потенціалу цифрових технологій; формування нормативно-правової бази цифровізації освіти; розширення співробітництва з країнами ЄС та Європи в галузі цифровізації освіти в умовах інтеграції національної освіти в європейський освітній простір; інтенсифікація автономності закладів вищої освіти щодо процесів цифровізації освіти; інтенсифікація комплексної підтримки розвитку цифрової компетентності населення, фахівців, зокрема вчителів; розгалужена мережа онлайн-навчання для здобувачів освіти та вчителів; *на рівні закладів освіти* – цілеспрямоване впровадження цифрових інновацій, штучного інтелекту і адаптивного навчання у підготовку майбутнього вчителя (вихователя); персоналізація на основі даних задля аналізу ефективності і процесу навчання вчителів; підготовка вчителів до подолання освітніх втрат в умовах дистанційного або

змішаного навчання; запровадження у цифровому- просторі інформаційно-просвітницького напрямку щодо онлайн-безпеки та кібергігієни для педагогів, батьків, учнів; створення і використання віртуального навчального середовища; впровадження мережевого, мобільного та мікро- навчання; визнання цифрової грамотності як пріоритетної ознаки цифрової компетентності вчителя в умовах війни; *здійснено порівняльний аналіз тенденцій цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині та Україні; виокремлено* наскрізні (загальні) (гармонізація освітньої політики зі стратегічними орієнтирами ЄС, спрямованими на оптимальне використання в освіті потенціалу цифрових технологій; формування та розвиток нормативно-правової бази цифровізації освіти відповідно до орієнтирів цифрової трансформації ЄС; розширення співробітництва країн Європи в галузі цифровізації освіти; інтенсифікація автономності закладів вищої освіти щодо процесів цифровізації освіти; інтенсифікація комплексної підтримки розвитку цифрової компетентності населення, фахівців, зокрема вчителів), специфічні (особливі) та локально-специфічні тенденції для обраних країн; визначено конструктивні ідеї та перспективні напрями використання польського та угорського досвіду у цифровізації підготовки вчителів в Україні, зокрема: *з польського досвіду* – спрямованість системи підготовки вчителів на формування цифрових компетентностей у предметному, методичному та технологічному напрямах; запровадження персоналізації навчання та групового навчання з використанням цифрових інструментів; використання цифрових ресурсів для розвитку нелінійного мислення; *з угорського досвіду* – розроблення технологій управління цифровою освітою; використання цифрових технологій для розширення потреб в освіті за рахунок соціального замовлення; формування європейського виміру освіти як стандарту свідомості і ідентичності засобами цифрових технологій; подолання наслідків демографічної кризи цифровими засобами; *сформульовано напрями* подальшого розвитку процесу цифровізації підготовки вчителів в Україні.

Здійснено аналіз та порівняння базових понять дослідження («цифровізація», «цифрова освіта», «цифровізація підготовки вчителя», «цифрова грамотність» та «цифрова компетентність вчителя») у польському, угорському, українському науковому просторі; охарактеризовано європейські підходи до структури цифрової компетентності вчителя; обґрунтовано критерії порівняння тенденцій цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині та Україні (нормативно-правовий, організаційно-методичний, специфічно-освітній, прогностичний, прогностично-розвивальний). *Уточнено теоретичний зміст поняття «цифрова компетентність вчителя», яке розуміється як здатність вчителя ефективно використовувати цифрові технології у навчанні та управлінні освітнім процесом задля забезпечення якості освіти, досягнення освітніх цілей,*

взаємодії з учнями, батьками, колегами. *Цифровізація підготовки вчителя у дослідженні* розглядається як процес формування і подальшого розвитку цифрової компетентності вчителя задля забезпечення якості загальної середньої освіти відповідно до вимог цифрового суспільства та під час кризових станів в системі освіти.

Здійснено теоретичний аналіз еталонних рамок з дескрипторами результатів навчання (DigCompEdu; ISTE; ICT CFT) – як зразків технологій в освіті, обраних ООН, Міжнародним товариством, Європейською комісією для підтримки розвитку цифрової компетентності в освітян. Обґрунтовано педагогічні умови ефективності цифровізація підготовки вчителів: актуалізація мотиваційно-ціннісної основи розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів та учителів-практиків; використання інноваційних цифрових технологій у викладанні фахових, спеціальних, додаткових дисциплін; особистісно-орієнтована спрямованість цифровізації освітнього процесу.

3. Практична цінність результатів дослідження полягає у тому, що *здійснено комплексний аналіз*: проектів, програм щодо напрямів та можливостей розвитку цифрових компетентностей вчителів (Республіка Польща); світових рейтингів оцінювання цифрової грамотності учнів та студентів під час навчання; Європейської рамки цифрової компетентності педагогів; Європейської програми стажування, спрямованої на розвиток цифрових компетентностей усіх учасників освітнього процесу; освітніх програм підготовки вчителів, які акцентують увагу на використанні цифрових технологій (Угорщина); освітніх програм, спрямованих на підвищення цифрової грамотності вчителів в Інститутах післядипломної освіти (Україна), що може бути використаним у створенні цілісної програми (стратегії) цифровізації підготовки вчителів в Україні; *розроблено і впроваджено*: методичні рекомендації «Цифровізація підготовки вчителів: досвід Республіки Польща» та «Цифровізація підготовки вчителів: досвід Угорщини», які адресовано вчителям, керівникам закладів загальної середньої освіти, студентам і викладачам педагогічних спеціальностей, тощо; авторську монографію «Тенденції цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині і Україні: порівняльний аналіз», яка стала основою для розроблення рекомендацій щодо цифровізації підготовки вчителів в Україні з урахуванням польського і угорського досвіду.

Матеріали дослідження, його положення, узагальнення та висновки можуть використовуватися під час викладання навчальних дисциплін: «Педагогіка», «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», «Інклюзивна освіта», «Історія педагогіки», а також у процесі розроблення освітніх та робочих навчальних програм із педагогічних

дисциплін, методичних рекомендацій, підготовки посібників з питань цифровізації освіти та підготовки майбутніх педагогів.

4. Особистий внесок здобувача. Усі подані в дисертації наукові результати одержані автором самостійно. У працях, опублікованих у співавторстві, автору належить: [13] – визначення ролі хмарних технологій в освітньому середовищі, в адаптації педагогічної взаємодії до сучасних стандартів; [14] – визначення компонентів професійних компетентностей викладача; [28] – аналіз педагогічного потенціалу соціальних мереж; [29] – визначення та структурування традиційних та інтерактивних методів навчання; [30] – обґрунтування теоретичних засад соціальної адаптації іноземних студентів; [31] – аналіз впливу комп'ютерних мереж і онлайн-інструментів на реформування системи освіти; [32] – теоретичний аналіз проблеми використання соціальних мереж у навчанні.

5. Апробація матеріалів дисертації. Основні положення і результати дослідження обговорено на науково-практичних і наукових конференціях різних рівнів: міжнародних – «Підвищення ефективності засвоєння іноземної мови за допомогою використання електронних освітніх ресурсів» (Київ, 2021), «Використання електронних освітніх ресурсів у навчанні іноземних мов в умовах дистанційного навчання, спричинених пандемією COVID-19» (Мадрид, 2021), «Діджиталізація вищої освіти в Україні в умовах кризових явищ: виклики сьогодення та шляхи вирішення» (Ужгород, 2022), «Історичне коріння професійної підготовки вчителів у республіці Польща» (Харків, 2022), «Цифровізація професійної підготовки вчителів. Європейський досвід» (Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон, 2022), «Digital transformation in the field of higher education in Ukraine» (Фергана – Рига, 2022), «Розвиток цифрових компетентностей вчителів в Україні в умовах кризових явищ» (Київ, 2022), «Цифровізація професійної підготовки вчителів в Угорщині: виклики сьогодення» (Київ, 2022), «The digitalization of education in the conditions of crisis phenomena. Challenges and opportunities» (Бостон, 2023), «Цифровізація професійної діяльності вчителів в Україні» (Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон, 2023), «Деякі особливості формування цифрової грамотності вчителів у системі післядипломної освіти Республіки Польща» (Ужгород, 2023), «Деякі особливості дуальної форми підвищення цифрової компетентності вчителя у Республіці Польща» (Житомир, 2023), «Деякі особливості організаційних форм підвищення цифрової компетентності вчителя у Республіці Польща» (Житомир, 2023), «Деякі організаційні форми підвищення цифрової компетентності вчителів в Україні» (Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон, 2023); всеукраїнських – «Гейміфікація як важливий інструмент цифрової підготовки вчителя іноземної мови» (Вінниця, 2023), у процесі наукового стажування у Республіці Польща (2023 р.).

6. Перелік публікацій за темою дисертації. Основні результати дослідження викладено в 47 наукових працях, у тому числі: 1 одноосібній монографії; 2 методичних рекомендаціях; 22 одноосібних статтях та 2 статтях у співавторстві у провідних фахових виданнях України, 1 статті у зарубіжному періодичному виданні (у співавторстві); 4 статті у зарубіжних виданнях, які входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (усі у співавторстві); 15 тезах у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Монографії, навчально-методичні посібники

1. Стойка О. Я. Тенденції цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині і Україні: порівняльний аналіз : монографія. Ужгород: РІК-У, 2023. 596 с.
2. Цифровізація підготовки вчителів: досвід Угорщини : метод. реком. / розроб. О. Я. Стойка. Ужгород : РІК-У, 2023. 41 с.
3. Цифровізація підготовки вчителів: досвід Республіки Польща : метод. реком. / розроб. О. Я. Стойка. Ужгород : РІК-У, 2023. 30 с.

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

4. Стойка О. Я. Цифровізація професійної підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині та Україні: постановка проблеми. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. № 4 (69). С. 86–93. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.4.10>
5. Стойка О. Я. Тенденції цифрової професійної підготовки вчителів у Республіці Польща. *Перспективи та інновації науки: (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. Вип. № 13 (18). С. 441–448. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-441-448](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-441-448)
6. Стойка О. Я. Цифровізація професійної підготовки вчителів в Угорщині. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. Вип. 2 (51). 2022. С. 153–156. DOI: 10.24144/2524-0609.2022.51.153-156
7. Стойка О. Я. Програма дослідження цифровізації професійної підготовки вчителів в окремих країнах Європи. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. Вип. 71 (2). С. 93–99. DOI: 10.28925/1609-8595.2022.2.11
8. Стойка О. Я. Цифрова трансформація вищої освіти в Угорщині. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. Вип. 72(3). С. 90–95. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.3.12>
9. Стойка О. Я. Нормативно-правові засади цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині. *Неперервна професійна освіта: теорія і*

практика. Серія: Педагогічні науки. 2022. Вип. 4(73). С. 69–76.
<https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.4.7>

10. Стойка О. Я. Використання ІКТ в процесі професійної підготовки вчителів в Україні. *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»).* 2022. № 14 (14). С. 256–263. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-14\(14\)-256-263](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-14(14)-256-263)

11. Стойка О. Я. Тенденції цифровізації професійної підготовки вчителів в Україні. Порівняння досвіду Республіки Польща та Угорщини. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* 2022. Вип. 57. Т. 2. С. 317–323. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-2-48>

12. Стойка О. Я. Тенденції формування цифрової компетентності вчителя в Угорщині. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* 2022. Вип. 58. Т. 2. С. 340–344. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-2-48>

13. Стойка О., Матейчук Д. Сучасні підходи до впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* 2022. Вип. 62. Т. 2. С. 297–301. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/62-2-48>

14. Стойка О. Я., Веремієнко В. О. Роль ІКТ у формуванні професійних компетентностей майбутніх викладачів ЗВО. *Інноваційна педагогіка.* 2023. Вип. 56. Т. 1. С. 221–224. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.1.46>

15. Стойка О. Я. Особливості підвищення цифрової компетентності вчителя в Республіці Польща. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика.* 2023. Вип. № 1 (74). С. 137–143. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.1.12>

16. Стойка О. Я. Тенденції цифровізації професійної підготовки вчителів в Угорщині. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2023. Вип. 1 (52). С. 210–213. DOI: [10.24144/2524-0609.2023.52.210-213](https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.52.210-213)

17. Стойка О. Я. Формування цифрової грамотності вчителя в системі післядипломної освіти України. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика.* 2023. Вип. 2 (75). С. 61–76. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.2.7>

18. Стойка О. Я. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів в умовах дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. Вип. 2 (46). С. 66–72. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-2-10>

19. Стойка О. Я. Особливості цифрової трансформації професійної підготовки вчителів в Україні. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. 2023. Вип. 102. С. 24–61. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-102-8>

20. Стойка О. Я. Деякі тенденції цифровізації професійної підготовки вчителів в Україні. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія* : зб. наук. праць. 2023. Вип. 44. С. 103–109. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series19.2023.44.15>

21. Стойка О. Я. Деякі нормативні аспекти цифрової трансформації професійної підготовки вчителів у Республіці Польща. *Наука і освіта* : наук.-практ. журнал «Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського». 2023. № 2. С. 72–76. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2023-2-11>

22. Стойка О. Я. Структура цифрових компетентностей європейського вчителя. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки* : зб. наук. праць. 2023. Вип. 2. С. 118–128. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-2-118-128>

23. Стойка О. Я. Базові поняття цифровізації освіти та підготовки вчителів в республіці Польща, Угорщині і Україні. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. Вип. 88. С. 15–20. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.88.2>

24. Стойка О. Я. Тенденції цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща. *Освітологічний дискурс*. 2023. № 3(42). С. 146–159. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.311>

25. Стойка О. Я. Забезпечення якості освіти в контексті цифровізації професійної підготовки вчителів. *Актуальні питання гуманітарних наук*: зб. наук. праць. 2023. Вип. (2) 67. С. 319–326. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-47>

26. Стойка О. Я. Якість вищої освіти: дослідницькі концепції і наукові підходи. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 3 (76). С. 17–27. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.3.2>

27. Стойка О. Я. Цифровізація підготовки вчителів в Україні в контексті досвіду Угорщини та Республіки Польща. *Освітологія*. 2023. Вип. 12. С. 84–95. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2023.12.8>

Статті у періодичних наукових виданнях, що індексуються у базі SCOPUS, WoS

28. Stoika O., Fabian M., Maksymova O., Kochmar D., Zhvava O. The process of teaching a foreign language with the use of social internet applications. *Systematic Reviews in Pharmacy*. 2020. Vol. 11(10). P. 156–159. <https://doi.org/10.31838/srp.2020.10.26>

29. Fabian M., Bartosh O., Shandor F., Volynets V., Kochmar D., Negrivoda O., Stoika O. Using The Anthology Of Learning Foreign Languages In Ukraine In Symbiosis With Modern Information Technologies Of Teaching. *International journal of computer science and network security*. 2021. Vol. 4. T. 21. P. 241–248. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.4.29>

30. Riul V., Bartosh O., Liashko M., Stoika O., Popovych I. International students adaptation to the educational environment of Ukrainian universities: Hearing the student voices. *International students adaptation to the educational environment of Ukrainian universities: Hearing the student voices. Revista Edu web*. 2023. Vol. 17 (3). P. 182-194. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.03.15>

31. Stoika O., Butenko N., Miziuk V., Zinchenko O., Snikhovska I. Information technologies in the educational process of higher educational institutions. *Amazonia Investiga*. Vol. 12 (63). P. 156–163. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.14>

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях

32. Stoika O., Fabian M., Maksymova O., Shalyhina N., Kochmar D. Use of social networks as a technology of foreign language teaching. *Journal of Critical Reviews*. Vol. 7. Issue 14. 2020. P. 502–505. <http://dx.doi.org/10.31838/jcr.07.14.86>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

33. Стойка О. Підвищення ефективності засвоєння іноземної мови за допомогою використання електронних освітніх ресурсів. *Роль іноземних мов у соціокультурному становленні особистості*: зб. наук. праць: матеріали доповідей IV Всеукр. круглого столу з міжнародною участю у рамках IV Міжнар.симпозіуму «Соціокультурний дискурс глобалізованого світу: наука, освіта, комунікація», 14–15 квітня 2021 р. Київ: НАУ, 2021. С. 142–147.

34. Стойка О. Я., Стойка І. І. Використання електронних освітніх ресурсів у навчанні іноземних мов в умовах дистанційного навчання, спричинених пандемією COVID-19. *Results of modern scientific research and development*: матеріали доповідей VI Міжнар.наук.-практ.конф., 22–24 серпня 2021 р. Madrid: Varca Academy Publishing, 2021. С. 198–202.

35. Стойка О. Я. Діджиталізація вищої освіти в Україні в умовах кризових явищ: виклики сьогодення та шляхи вирішення. *Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті російсько-*

української війни : VII Міжнар. наук.-практ. конф. 23-вересня 2022 р. Ужгород, 2022. С. 320–324.

36. Стойка О. Я. Історичне коріння професійної підготовки вчителів у республіці Польща. *Topical issues of modern science, society and education: the 7th International scientific and practical conference*, 29–31 January 2022. 2022. P. 1053–1058.

37. Стойка О. Я. Цифровізація професійної підготовки вчителів. Європейський досвід. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Т. XIII: Утилітарна цінність наукових досліджень. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2022. С. 146–150.

38. Stoika O. Ya., Stoika I. I. Digital transformation in the field of higher education in Ukraine. *Information technologies and management in higher education and sciences: International scientific conference 28 November 2022, Fergana, the Republic of Uzbekistan*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. Part 3. P. 166–169.

39. Стойка О. Я. Розвиток цифрових компетентностей вчителів в Україні в умовах кризових явищ. *Образи сучасності в гуманітарному знанні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22 жовтня 2022 р. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. С. 205–207.*

40. Stoika O. Ya. The digitalization of education in the conditions of crisis phenomena. Challenges and opportunities. *Progressive research in the modern world: the 7th International scientific and practical conference*, 29-31 March 2023. Boston: Vo Science Publisher, 2023. P. 257–259.

41. Стойка О. Я. Цифровізація професійної діяльності вчителів в Україні. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Т. XIV: Виміри сталого розвитку в теорії та практиці сталого розвитку. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон : Посвіт, 2023. С. 95–97.

42. Стойка О. Я. Цифровізація професійної підготовки вчителів в Угорщині: виклики сьогодення. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2022: виклики і перспективи в умовах турбулентності світу: матеріали VI Міжнар. наук.конф., м. Київ, 4 листопада 2022 р. Київ–Тернопіль : Крок, 2022. С. 265–267.*

43. Стойка О. Я. Деякі особливості формування цифрової грамотності вчителів у системі післядипломної освіти Республіки Польща. *Міжнародне співтовариство та Україна в сучасних глобальних цивілізаційних процесах: актуальні економічні, політико-правові, безпекові та соціально-гуманітарні аспекти: матеріали доповідей Міжнар. наук.-практ.конф., м. Ужгород, 18-19 квітня 2023 р. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2023. С. 256–259.*

44. Стойка О. Деякі особливості дуальної форми підвищення цифрової компетентності вчителя у Республіці Польща. *Соціально-*

гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи: матеріали І Міжнар. наук.конф., м. Житомир, 27–28 квітня 2023 р. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. С. 123–125.

45. Стойка О., Попович І. Деякі особливості організаційних форм підвищення цифрової компетентності вчителя у Республіці Польща. *Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи*: матеріали І Міжнар. наук.конф., м. Житомир, 27–28 квітня 2023 р. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. С. 316–318.

46. Стойка О. Я. Гейміфікація як важливий інструмент цифрової підготовки вчителя іноземної мови. *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі* : матеріали Всеукр. наук.-практ.конф., 18 жовтня 2023 р., ВДПУ імені Михайла Коцюбинського / гол. ред. О. М. Ігнатова. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ». 2023. С. 100–102.

47. Стойка О. Деякі організаційні форми підвищення цифрової компетентності вчителів в Україні. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2023. С. 133–135.

7. Аналіз дисертації Стойки О.Я. та опублікованих праць дає підстави зробити висновок, що дисертація є самостійною завершеною науковою працею, в якій вирішена актуальна наукова проблема у галузі педагогіки, а саме на основі системного та комплексного дослідження цифровізації підготовки вчителів обґрунтовано та здійснено порівняння тенденцій цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині та Україні задля використання конструктивних ідей польського та угорського досвіду в умовах розбудови цифрового суспільства відповідно до нагальних потреб України.

Наукові положення та висновки дисертації не містять положень, висновків і результатів кандидатської дисертації здобувача за темою «Трансформаційні процеси у вищій школі США» (спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти), яка була захищена у 2015 році.

Наукова і практична цінність отриманих висновків та положень, новизна та ефективність рішень дають підставу

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Стойки Олесі Ярославівни на тему «Тенденції цифровізації підготовки вчителів в Республіці Польща, Угорщині та Україні», подана на здобуття доктора педагогічних наук, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 7 та 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня

доктора наук», який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, та паспорту спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну працю «Тенденції цифровізації підготовки вчителів в Республіці Польща, Угорщині та Україні», подану Стойкою Олесею Ярославівною на здобуття ступеня доктора педагогічних наук, до захисту у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор,
заступник Директора
Інституту педагогіки НАПН України
з наукової роботи

Микола ГОЛОВКО

Доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України

Олена ЛОКШИНА

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу дидактики
Інституту педагогіки НАПН України

Олександр МАЛИХІН

ВЛАСНОРУЧНИЙ ПІДПИС
СТВЕРДЖУЮ
Завідуючий відділом кадрів
Інституту педагогіки НАПН України

М. Головка
О. Локшина
О. Малихін

В.М.К. (Васкуленко)